

TAKT TON STON.

Novi Sad – Petrovaradin, 26. - 29. oktobar 2022.
18. Međunarodno takmičenje tonских snimaka

Novi Sad – Petrovaradin, October 26 - 29, 2022.
18th International Contest of Sound Recordings

ПОЧЕО 18. ТАКТОНС

На свечаности у централном холу нове зграде Радио-телевизије Војводине отворено је Међународно такмичење тонских снимака – Тактонс. Овогодишње такмичење организовано је у 13 категорија које су подељене у пет области – Класична музика; Поп, рок и џез; Фолк, етно музика и музика света; Радио-драма и Телевизијски јавни наступ.

Учеснике и госте Тактонса поздравио је вршилац дужности генералног директора Радио-телевизије Војводине Јожеф Клем.

– На Тактонсу оцењујемо умешност, знање и креативност тонских сниматеља који теже савршенству техничког квалитета звучних записа и тако стварају неопходне услове за преношење медијских порука путем радија и телевизије. Само професионално урађен тонски снимак може у целости да пренесе поруку и због тога на Тактонсу награђујемо најбоље – истакао је Клем.

Овогодишњи Тактонс отворио је в.д. покрајинског подсекретара за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама Станислав Радуловић.

– Тактонс је јединствена манифестација која има традицију. Одржао се захваљујући ентузијазму, труду и раду запослених у Радио-телевизији Војводине, али и захваљујући љубави према струци. Срећан сам што се 18.Тактонс одржава у новој згради РТВ-а јер у њој могу да се постигну највиши стандарди струке –нагласио је Радуловић.

Свечаност је наступом увеличао хор Гимназије „Јован Јовановић Змај“ под диригентском палицом Јована Травице.

Своја знања и умећа у области аудио-продукције у данима такмичења оцењиваће, али и размењивати тон-мајстори, представници јавних сервиса Словеније, Босне и Херцеговине, Републике Српске, Црне Горе, Словачке, Румуније, оба јавна сервиса Србије, а први пут ће се на такмичењу представити Бугарска.

Ивана Савин

THE 18th TAKTONS HAS BEGUN

The International Sound Recording Competition – Taktons, was officially opened at a ceremony in the central hall of the new building of Radio-Television of Vojvodina. This year's competition has 13 categories, divided into five areas – Classical music; Pop, rock and jazz; Folk, ethno and world music; Radio-drama and Television public performance.

The participants and guests of Taktons were greeted by Jožef Klem, Acting Director General of Radio-Television of Vojvodina.

– At Taktons, we evaluate the skill, knowledge and creativity of sound engineers who strive towards perfection of the technical quality of sound recordings and thus create the necessary conditions for transmitting media messages via radio and television. Only a professionally made sound recording can fully convey the message, and that is why we reward the best at Taktons – Klem pointed out.

This year's Taktons was opened by the Acting Provincial Under Secretary for Culture, Public Information and Relations with Religious Communities, Stanislav Radulović.

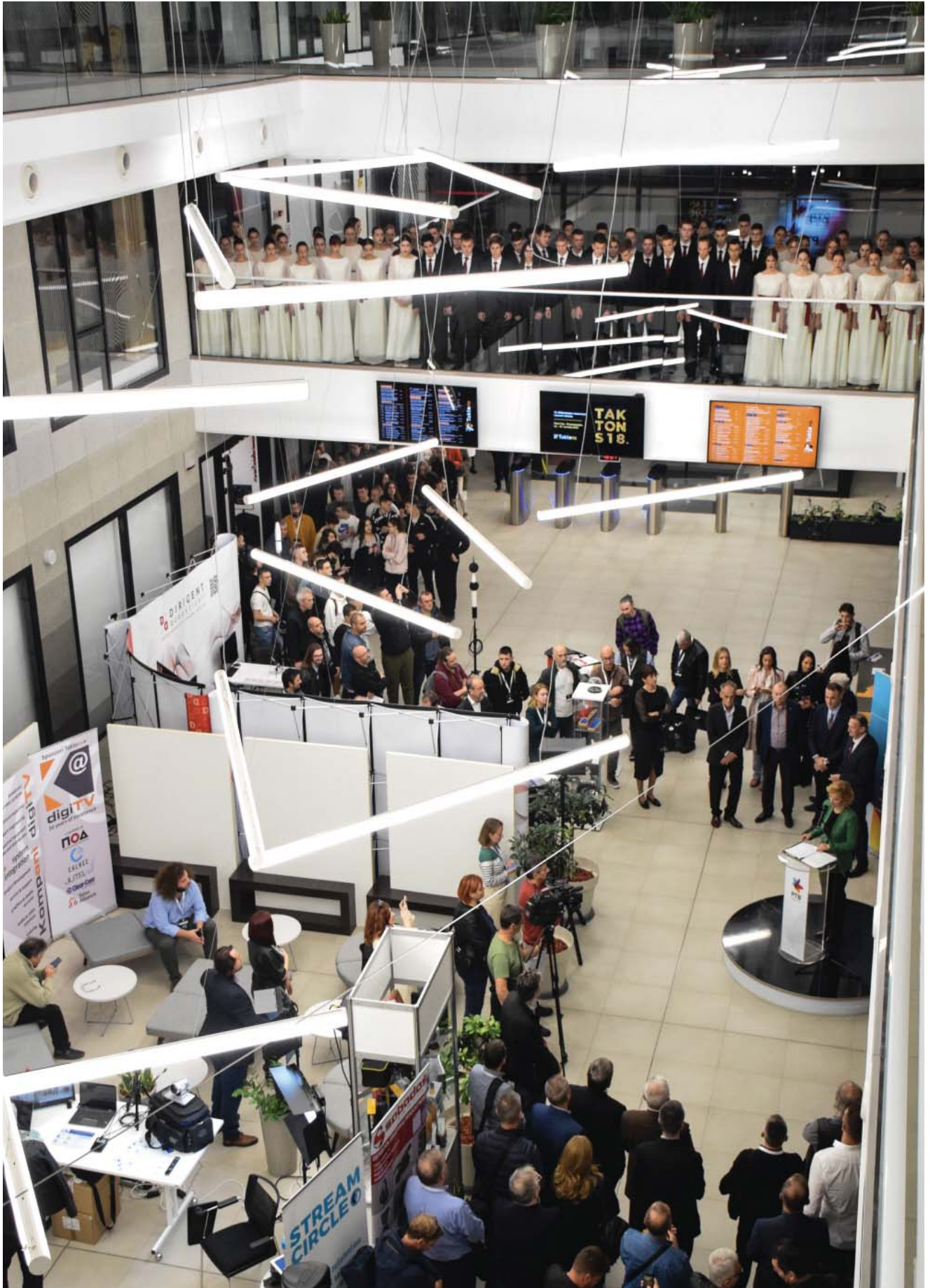
– Taktons is a unique event with tradition. It was held thanks to the enthusiasm, effort and work of the employees of Radio-Television of Vojvodina, but also because of the love for the profession. I am happy that the 18th Taktons is being held in the new RTV building because it is where the highest standards of the profession can be achieved – Radulović emphasized.

The ceremony was magnified by the performance of the „Jovan Jovanović Zmaj“ Grammar School Choir, under the baton of Jovan Travica.

During the competition, the sound engineers, representatives of the public services of Slovenia, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Srpska, Montenegro, Slovakia, Romania, and both public services of Serbia, will evaluate and exchange their knowledge and skills in the field of audio production, and for the first time, Bulgaria will have its representatives at the competition.

в.д. генералног директора РТВ Јожеф Клем
Acting director general of RTV Jožef Klem

в.д. покрајинског подсекретара за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама Станислав Радуловић

Acting Provincial Undersecretary for Culture, Public information and Religious Communities
Stanislav Radulović

Председница Организационог одбора
Тактонса
Директорка Центра за компетентност и
стратешки развој РТВ-а
Маја Смиљанић

ПРВИ ТАКТОНС У НОВОЈ ЗГРАДИ

Кад смо 2019. године прогласили победнике 17. Тактонса, последњег одржаног у старој згради Радио Новог Сада РТВ, надали смо се да ћемо, баш као и дотад, следећи организовати две године касније, али због пандемије вируса корона Тактонс 2021. није одржан. Почетком ове године донета је одлука да се од 26. до

29. октобра 2022. године, после три године паузе, одржи 18. Тактонс. То је значило да за организацију тог у свету јединственог такмичења имамо мање од десет месеци, али нисмо желели да чекамо наредну, непарну годину, тако да је овај Тактонс не само први којим почињемо циклус Тактонса који се одржавају парним годинама него и први који се одржава у новој згради Радиотелевизије Војводине. Сад имамо простор у којем можемо да одговоримо на све изазове организовања овакве манифестације, па ће се сви садржаји, односно такмичење, изложба аудио-опреме и стручна конференција, одржати на једном месту, а не као досад на неколико локација. Због једног концерта који организује генерални спонзор манифестације „Digital Acoustics“, Тактонс ће „изаћи“ из нове зграде РТВ-а, и то у Градску концертну дворану Музичке школе „Исидор Бајић“ у Новом Саду. Други концерт, који традиционално организујемо као поклон учесницима вече пре проглашења победника, биће у музичком студију наше куће.

Радио-телевизија Војводине прво међународно такмичење тонских снимака организовала је 1983. године. Отад сваке друге године били смо домаћини најбољим радијским и телевизијским тон-мајсторима у региону и шире, а ове године учесници су представници јавних медијских сервиса Румуније, Словачке, Словеније, Босне и Херцеговине, Републике Српске, Црне Горе, два јавна сервиса наше земље и први пут с нама су колеге из Бугарске. Наш циљ је да на такмичењу стекнемо увид у креативна остварења снимања звука и да, на основу унапред дефинисаних параметара, оценимо технички квалитет звука. То, уз пратеће програме као што су стручна конференција и изложба, омогућава свима који се баве звуком да уче једни од других и мотивишу себе и друге да буду још бољи.

Мирјана Дамјановић Вучковић

President of the Taktons Organizational Board
Director of Center for Competence and Strategic Development of RTV
Maja Smiljanić

THE FIRST TAKTONS IN THE NEW BUILDING

When we announced the winners of the 17th Taktons in 2019, the last one that was held in the old building of Radio Novi Sad RTV, we hoped that – just like before, we would organize the next one two years later, but due to the coronavirus pandemic, Taktons 2021 was not held. At the beginning of this year, a decision was made to hold the 18th Taktons from 26th to 29th October 2022, after a three-year break. That meant we had less than ten months to organize this competition that is unique in the world, but we did not want to wait for the next, odd year, so this Taktons is not only the first one to start the cycle of Taktons competitions held every other, even year, but also the first one to be held in the new building of Radio-Television of Vojvodina. We now have a space where we can respond to all the challenges of organizing such an event, so all the content, that is, the competition, the audio equipment exhibition, and the professional conference, will be held in one place, and not in several locations, as before. Due to a concert organized by the general sponsor of the event, called „Digital Acoustics“, Taktons will „leave“ the RTV premises and go to the City Concert Hall at the „Isidor Bajić“ Music School in Novi Sad. The other concert, which we traditionally organize as a gift to the participants the evening before the announcement of the winner, will be held in RTV’s music studio.

Radio-Television of Vojvodina organized the first international sound recording competition in 1983. Since then, every other year, we have welcomed the best radio and television sound engineers in the region and beyond, and this year, the participants are representatives of the public service media of Romania, Slovakia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Srpska, Montenegro, two public services from our country and colleagues from Bulgaria are with us for the first time. Our goal is to gain insight into the creative achievements of sound recording at this competition and to evaluate the technical quality of sound based on predefined parameters. All of this, along with accompanying programs, such as the professional conference and exhibition, allows people involved in sound to learn from one another and motivate themselves and others to be even better.

Саветник председника Организационог одбора
Тактонса
Арпад Основић

ТАКТОНС – ЈЕДИНСТВЕН У СВЕТУ

Прошли пут кад сте ме питали шта има ново на Тактонсу, рекао сам да нема ништа ново и да је све исто као што је било и на претходним Тактонсима. Овог пута мој одговор је мало другачији – све је исто као до 2019. године, али има много тога новог. Сама концепција и сам приступ Тактонсу остали су непромењени и од тога не одустајемо. Новост је то да смо се преселили у нову зграду, а ту су услови бољи, али и компликованији. Бољи су што се тиче жирија и слушања снимака, репродукције и јавног слушања, а што се тиче изложбе потпуно су другачији. Нова зграда је прављена да буде зграда радија и телевизије,

тако да сад немамо Студио М, односно зграду с концертном двораном и великим холем, који је био идеалан за изложбу. Тамо смо могли да ставимо и петнаест штандова, а сад у атријуму имамо шест такозваних ваздушних простора за изложбу, па смо у том погледу променили мало и концепцију, а произвођачи најсавременије аудио-опреме веома су нам важни и због тога што захваљујући тој опреми снимци могу бити добро урађени. Што се тиче трећег сегмента, конференције, ово ће бити шеста и она треба да заокружи цео сегмент „Тактонс филозофије“. Стручна конференција се одржава другог дана Тактонса, у четвртак од 10 до 14 сати, кад ће осим осталог бити представљање радова високошколских установа у Србији – универзитета у Београду, Нишу и Новом Саду, то јест оних који се баве едукацијом људи у овој струци – акустичара, инжењера, оних који се баве дизајном звука. Издвојио бих још један сегмент који смо назвали „Младост долази“. У четвртак ће се у Медија центру представити музичка школа у Сомбору која је пре осам година почела да „прави“ снимке на средњошколском нивоу. Представиће се и Sky Academy и ФДУ Београд, Академија уметности Нови Сад и Универзитет у Бањалуци. Они ће представити своје наставношколске програме.

На Тактонсу с једне стране имамо људе који „праве“ добре снимке и који вреднују и оцењују једне друге по параметрима. С друге стране, ту су и произвођачи опреме који омогућују квалитетно снимање, а с треће стране ту је наука и струка, која даје могућност и једнима и другима да се усавршавају. На Тактонсу се такмиче продукције јавних медијских сервиса, а не приватних продукција, и за то има много разлога. Један од њих је и то што приватне продукције немају радио-драме. И закључио бих са – има разних такмичења, али такмичење по параметрима какве има Тактонс не постоји, не само на европском нивоу него ни на светском.

Јулијана Милутиновић

Advisor to the President of Taktons Organizational Board
Arpad Osnović

TAKTONS – UNIQUE IN THE WORLD

The last time you asked me what was new at Taktons, I said there was nothing new and that everything was the same as it was in the previous Taktons competitions. This time my answer is a little different – everything is the same as it was until 2019, but there are a lot of new things. The concept itself and the approach to Taktons have remained unchanged and we are not giving up on that. What is new is that we have moved to a new building, where the conditions are better, but more complicated. They are better in terms of juries and listening to recordings, playback and public listening, and as far as the exhibition is concerned, they are completely different. The new building was built to be a facility for radio and television, so now, we do not have Studio M – a building with a concert hall and a large hall, that was ideal for the exhibition. We could have placed fifteen booths there, and now in the atrium, we have six so-called airy spaces for the exhibition, so we had to change the concept a bit, and the manufacturers of the most modern audio equipment are very important to us, because thanks to their equipment, recordings can be done well. As for the third segment, the conference, this will be the sixth one and it should round off the whole „Taktons Philosophy“ segment. The professional conference is held on the second day of Taktons, on Thursday, from 10 a.m. to 2 p.m., when, among other things, there will be a presentation of the works of higher education institutions in Serbia – universities in Belgrade, Niš and Novi Sad, that is, those that deal with the education of people in this profession – acousticians, engineers, those who deal with sound design. I would also like to point out another segment that we called „The Youth is Coming“.

On Thursday, the music school from Sombor will present itself in the Media Centre – it started “producing” recordings eight years ago at a high school level. Sky Academy and FDA Belgrade, the Academy of Arts Novi Sad and the University of Banja Luka will also present themselves and their curricula.

First of all, at Taktons, we have people who „produce“ good recordings and who value and evaluate each other according to parameters. Second, there are equipment manufacturers that enable high-quality recording, and finally, we have science and profession, that are giving them the opportunity to improve themselves. Public service media productions and not private ones compete at Taktons, and there are many reasons for that. One of them is that private productions do not have radio dramas. To conclude – there are various competitions, but a competition according to parameters such as those that Taktons has, does not exist, not only at the European level but at the world level as well.

УЈЕДНАЧЕНА ГЛАСНОЋА СНИМАКА

Тактонс може да се представи на различите начине. У бројкама изгледа овако: 82 пријављена тонска снимка од којих су у конкуренцији 72. Девет јавних медијских сервиса из седам европских земаља. Такмичење је важно за тон-мајсторе јер им омогућава да свој рад упореде с радом колега из других јавних медијских центара, али је прилика и за учење, истиче координатор Тактонса Александар Марковић.

Гост Тактонса ове године јесте Денеш Редли, иначе врхунски тон-мајстор из Мађарске. Он ће такмичарима, који су уједно и чланови жирија, објаснити по којим параметрима треба да оцењују снимке. Треба учити тон-мајстора да препозна нешто у снимку како би у будућности могао да произведе снимак који ће бити високо рангиран. Говоримо о врхунској продукцији којој треба да тежимо, напомиње Марковић и објашњава да у радијској има 12, а у телевизијској једна категорија такмичења.

Популарност радијских категорија јесте заоставштина некадашњег времена јер је радио био доминантан до седамдесетих и осамдесетих година. Иако је у основи такмичења звук, радијски и телевизијски тонови нису у истој категорији јер

смо хтели да будемо атрактивни, а то је управо слика коју има ТВ. Ми јој не дајемо примат у смислу да мора бити 4K, HD и слично, већ слика као информативни сегмент да би се отворила још једна димензија – да жири има прилику да и гледајући даје оцене јер тад мора да реагује и на синхронитет, па и на зумирање неког кадра. Другачије се ради аудио-микс за телевизију, а другачије се ради за радио, додаје Марковић.

Он напомиње и да се на Тактонсу све заснива на препоруци и стандарду усвојеном на овој манифестацији 2013. године – Loudness, који има осам параметара за драме због звучних ефеката. Он чини да сви снимци буду уједначене гласноће.

Поента је да смо ми усагласили све центре да гласноћа буде уједначена. На пример, ако некада дође до размене материјала између центара, гласноћа снимака биће усклађена између свих њих. Тренутно говорим само за Тактонс јер у пракси то није тако. Требало би то увести као норматив, закључује Марковић.

Александра Бучко

CONSISTENT VOLUME LEVEL OF RECORDINGS

Taktons can be presented in different ways. In numbers, it looks like this: 82 audio recordings submitted, of which 72 are in competition. Nine public service media from seven European countries. The competition is important for sound engineers because it allows them to compare their work with the work of their colleagues from other public media centers, but it is also an opportunity to learn, emphasizes Taktons coordinator, Aleksandar Marković.

This year, Taktons guest is Dénes Rédly, an exquisite sound engineer from Hungary. He will explain to the contestants, who are also members of the jury, according to which parameters they should evaluate the recordings. A sound engineer should be taught to recognize something special in a recording so he can produce something that will achieve higher ranking. We are talking about remarkable production that we should strive for, Marković notes and explains that there are 12 competition categories in radio and one in television.

The popularity of radio categories is a legacy of past times, because radio was dominant until the seventies and eighties. Although the basis of the competition is sound, radio and television tones are not in the same category because we wanted to be attractive, which is exactly the image that TV has. We do not give it primacy in a sense that it has to be 4K, HD and the like, but the image as an informative segment in order to open up another dimension – so that the jury has the opportunity to evaluate while watching, because then it also has to react to synchronicity, and even to zooming in on a frame. The audio mix for television is done differently than for the radio, Marković adds.

He also notes that everything at Taktons is based on the recommendation and standard adopted at this event in 2013 – Loudness, which has eight parameters for dramas due to sound effects. It makes all the recordings have a consistent volume level.

The point is that we harmonized all the centers to make the volume level consistent. For example, if there is ever an exchange of material between centers, the volume of the recordings will be harmonized between all of them. Right now, I'm only talking about Taktons, because in practice it's not like that. That is something that should be introduced as a norm, Marković concludes.

